

**Anmälan mot Försäkringskassan, länskontoret Dalarna, om bl.a.
dröjsmål med att verkställa en kammarrättsdom i ett arbetsskadeärende**

I en anmälan, som kom in till JO den 1 oktober 2007, klagade förbundsjuristen AA bl.a. på att Försäkringskassan, i avvaktan på Regeringsrättens beslut, hade dröjt med att verkställa en kammarrättsdom rörande hennes klient BB. Hon anförde bl.a. att Regeringsrätten den 22 mars 2007 hade beslutat att inte meddela prövningstillstånd men att kammarrättens dom trots detta inte hade verkställts.

AA klagade vidare på att Försäkringskassan hade dröjt med att lämna ut en handling. Hon anförde därvid bl.a. följande. Den 9 juli 2007 bad hon muntligen om att få ta del av en skrivelse som Försäkringskassans hade sänt till Apoteket AB i syfte att fastställa BB:s inkomst. Försäkringskassan nekade henne att ta del av handlingen. Den 20 juli 2007 gjorde hon en skriftlig framställan om att få ta del av handlingen ifråga. Hon begärde då samtidigt ett avslagsbeslut om kassan vidhöll sin uppfattning. Först efter påminnelse den 13 augusti 2007 fick hon den 21 augusti 2007 den efterfrågade handlingen.

AA anförde även att det hade varit svårt att få muntliga uppgifter från kassan.

Utredning

Ärendet remitterades till Försäkringskassan som anmodades att yttra sig över det som AA hade anfört i sin anmälan.

I sitt remissvar den 31 oktober 2007 anförde Försäkringskassan, genom länsdirektören CC, följande.

Protokoll från Regeringsrätten inkom till Försäkringskassan den 26 mars 2007 och ett ärende skapades den 24 april 2007. Den egentliga handläggningen påbörjades den 9 maj 2007 med en begäran till Apoteksbolaget om löneuppgifter för BB.

Den 8 juni 2007 inkom inkomstuppgift från Apoteket AB, DD, HR-support, som innehöll en beräkning av BB:s inkomstutveckling om hon varit fortsatt anställd hos dem. Den innefattade endast hennes inkomst som oskadad varför upp-gifterna som Försäkringskassan tidigare begärt hos Apoteksbolaget inväntades. Denna uppgift var utfärdad på begäran av BB själv och sändes till Försäkringskassan.

En ny inkomstuppgift från Apoteket AB, EE, HR-support, inkom den 20 augusti 2007. Inte heller den besvarade de frågor Försäkringskassan behövde för att pröva rätten till livränta.

Vid telefonsamtal den 19 september 2007 med FF, lönechef på Apoteksbolaget, erhöles de kompletterande inkomstuppgifter som behövdes för att sammanställa förslag till beslut om livränta.

Den 3 oktober 2007 sändes ärendet till ombudet för kommunikering inför beslut i socialförsäkringsnämnden.

Försäkringskassan konstaterar att ärendets handläggning inte har drivits framåt så effektivt som det borde ha gjorts vilket inte är acceptabelt. Rutiner för handläggning av domar som medför ändring av Försäkringskassans beslut har setts över och tillägg har gjorts för att säkerställa en effektiv handläggning av dessa i fortsättningen.

När det gäller dröjsmålet av utlämnande av allmän handling skedde en felaktig bedömning och Försäkringskassan beklagar detta. Genomgång av aktuella avsnitt i förvaltningslagen och sekretesslagen kommer att repeteras med samtliga handläggare inom arbetsskadeenheten inom kort.

Vid telefonkontakt den 18 september 2007 när ombudet sökte information om ärendet skulle handläggaren naturligtvis ha gått igenom ärendet och återkommit till ombudet med den begärda informationen. Återkoppling har skett till berörd handläggare och Försäkringskassan beklagar det hela.

AA kommenterade remissvaret och anförde bl.a. att hon först den 12 november 2007 mottog ett beslutsförslag om BB:s rätt till livränta till följd av beviljad sjukersättning. Ett yrkande om livränta på den grunden hade framställts redan den 26 februari 2003. Hon påpekade vidare att Försäkringskassan i sitt remissvar inte hade uttalat sig om varför inte kammarrättens dom hade verkställts i avvaktan på Regeringsrättens beslut.

Ärendet remitterades härefter åter till Försäkringskassan som ånyo anmodades att yttra sig över varför inte kammarrättens dom verkställdes omedelbart. Försäkringskassan anmodades även att yttra sig över vad AA anført i övrigt i sin kommentar till remissvaret.

I remissvar den 21 januari 2008 anförde Försäkringskassan, genom länsdirektören CC, följande.

Det finns inte några journalanteckningar i ärendet avseende den handläggning som utfördes när domen inkommit. Det framgår ändå att hela akten skickats till processenheten vid Försäkringskassans huvudkontor eftersom de den 17 oktober 2005 överklagat kammarrättens dom. I samband med detta borde länsorganisationen ha kopierat nödvändiga handlingar för att kunna verkställa nämnda dom.

På grund av den bristfälliga dokumentationen, frånvaron av journalanteckningar, går det inte i efterhand att konstatera vilken kommunikation mellan huvudkontoret och länsorganisationen som skett. Det går därmed inte att fastställa om länsorganisationen känt till huruvida inhibition av kammarrättens dom begärdes i samband med överklagandet. Någon bevakning av detta gjordes uppenbarligen inte och verkställande av kammarrättens dom kom inte till stånd förrän efter Regeringsrättens beslut att inte bevilja prövningstillstånd

Ovanstående handläggning av ärendet är inte godtagbar. Nya rutiner i hanteringen av domar har genomförts i akt och mening att säkerställa en effektiv och rättssäker [En del av meningen synes ha fallit bort, JO:s anmärkning.]

Försäkringskassan har även anmodats att yttra sig över varför en prövning av BB:s yrkande om livränta som inkom den 27 februari 2003 inte handlades. Denna handling inkom kort efter länsrättens dom den 19 februari 2003 och sorterades av misstag in i den befintliga akten som sändes till kammarrätten i samband med att länsorganisationen överklagade länsrättens dom. Den borde inte ha lagts i det befintliga ärendet utan startats som en helt ny prövning.

AA kommenterade remissvaret.

Från Försäkringskassan inhämtades den 7 maj 2008 följande. Kammarrättens dom den 24 maj 2005 innebar att BB:s besvär godkändes som arbetsskada. Domen verkställdes den 27 november 2007 då BB beviljades livränta fr.o.m. den 1 maj 2001 till följd av omplacering p.g.a. de såsom arbetsskada godkända besvären. Den 11 december 2007 beslutade Försäkringskassan att avslå BB:s yrkande om livränta till följd av beviljad sjukersättning.

Bedömning

Dröjsmålet med verkställigheten av kammarrättens dom

Enligt 8 kap. 12 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring jämförd med 20 kap. 13 § tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring ska domstols beslut gälla omedelbart, om inte annat har föreskrivits i beslutet eller bestäms av den domstol som har att pröva beslutet.

Att ett beslut gäller omedelbart innebär inte endast att det är verkställbart, utan också att det ska verkställas så snart som möjligt. Ett visst dröjsmål med verkställigheten kan dock godtas i väntan på beslut om Försäkringskassan framställt ett yrkande om inhibition (se bl.a. Försäkringskassans vägledning 2001:7 s. 36 samt JO 1996/97 s. 334 och beslut den 27 januari 1999 i ärende dnr 1279-1997).

Av remissvaret den 21 januari 2008 framkommer endast att akten lämnades över till huvudkontoret utan att några som helst verkställighetsåtgärder hade vidtagits. Försäkringskassan har således inte fört fram något som kan ursäkta eller förklara underlåtenheten ifråga. Att det, som Försäkringskassan anför, på grund av bristfällig dokumentation inte går att fastställa om länsorganisationen kände till om något inhibitionsyrkande framställdes, är visserligen otillfredsställande. Det mycket begränsade dröjsmål som prövningen av ett eventuellt inhibitionsyrkande kunnat förklara gör emellertid varken till eller från i detta sammanhang.

I sitt remissvar den 31 oktober 2007 anför Försäkringskassan att den egentliga handläggningen med anledning av kammarrättens dom den 24 maj 2005 påbörjades den 9 maj 2007, detta trots att Regeringsrättens beslut inkom redan den 26 mars 2007. Domen verkställdes den 27 november 2007, dvs. först efter två och ett halvt år. Förutom att felaktigt avvakta Regeringsrättens beslut dröjde kassan sedan ytterligare med att påbörja handläggningen, vilken därefter tilläts dra ut på tiden. Försäkringskassans handläggning med anledning av kammarrättens dom framstår som nonchalant och tyder dessutom på allvarliga kunskapsbrister. Försäkringskassan förtjänar allvarlig kritik för detta.

Begäran att få ta del av handlingar

En begäran av part att få ta del av handlingar i ett ärende ska handläggas i enlighet med de allmänna regler som gäller för myndigheternas serviceskyldighet och ärendehantering (se 4 och 7 §§ FL). En sådan begäran ska, liksom vad som gäller när en begäran grundas på tryckfrihetsförordningens bestämmelser, handläggas skyndsamt. JO har i ett flertal beslut påpekat att enbart det förhållandet att den som gjort framställningen är part i ärendet inte utgör skäl för att en begäran ska

behandlas med mindre skyndsamhet än om partsställning inte föreligger (se t.ex. JO:s ämbetsberättelse 1999/2000 s. 332).

AA har oemotsagd anfört att hon den 9 juli 2007 begärde att få ut en handling men att hon erhöll densamma först den 21 augusti 2007. Ett sådant dröjsmål strider uppenbart mot kravet på skyndsam handläggning och förtjänar kritik.

Handläggningstiden i ärendet om livränta till följd av beviljad sjukersättning BB inkom den 27 februari 2003 med ett yrkande om livränta till följd av beviljad sjukersättning. Försäkringskassan tog ställning till yrkandet genom beslut den 11 december 2007 och således nästintill fem år senare. Försäkringskassan har i sitt remissvar anfört att handlingen med yrkandet av misstag sorterades in i en befintlig akt utan något ställningstagande. En så vårdslös hantering av inkommande handlingar är naturligtvis oacceptabel och kan, som i förevarande fall, få anmärkningsvärda konsekvenser.

Sammanfattande kommentarer

Förutom de brister som har noterats ovan har det framkommit att Försäkringskassan har brustit i sin serviceskyldighet genom att underlåta att lämna AA efterfrågade upplysningar. Det har också framkommit brister i dokumentationen i ärendet samt i kassans bevakningsrutiner. Jag är sammanfattningsvis mycket kritisk till Försäkringskassans handläggning.

Ärendet avslutas.